

¹ Schön levelére Károlyi helyett Havas válaszolt 1945. július 25-én; ugyanazon a napon válaszolt egy másik távoli emigránsnak, Gombos Andor Ervinnek, aki Kamerunból panaszolta, hogy levelei a háború alatt nem jutottak el Károlyihoz.

22. KÁROLYI MIHÁLY EDUARD BENEŠHEZ

(London. 1945. február 28.)

My dear President

I hear that you are going back to your country. It will be a great day for you and for the Czechoslovak people. You and the Czechoslovak people have waited six long years for this day, the great day of joy. But at the same time a heavy burden is awaiting you: the rebuilding of your country. Still, I know, you will succeed doing all the necessary, in the spirit of your great friend, Thomas Masaryk. I wish with all my heart that for many years it will be you who will do this work of reconstruction. I wish this also for the Hungarian people who now freed by the Red Army are standing on a new course which will do away with the criminal hatred propaganda trying to hinder the friendly relations of our two countries. Small countries, like ours cannot live in a „splendid isolation”. Only if we combine our forces with that of our neighbours can we have peace and ensure to our people freedom from want. Permanent economic and political democracy is only possible if the collaboration of our two countries will ever more deepened. I know that in a short time this cannot be achieved but only step by step. However, the foundation stones have to be laid down already now.

I fully understand, as you told to me over and over again that the Czechoslovaks can only trust Hungary if it has completely done away with certain slogans as the „St. Stephen idea”. There is no doubt, Hungary has to become a republic, has to solve radically its land problem and purge herself from all pronazi and horthyte people. This is the pre-condition of a sincere rapprochement. On your side the same kind of fake nationalistic flag waving has to be combated, resulting from the Hungarian jingo propaganda. When in 1919 I was received by Czechoslovakia's great old man, he told me quite frankly how difficult it was for him to fight these very same influences.

I do not know if I will go back. It will depend first on the Hungarian people, secondly on the Allies. Anyhow I can assure you that as long as I live from home or from abroad I will keep on fighting for a deep and lasting alliance between Czechoslovakia, Tito's Yugoslavia and Hungary. I regard also Czechoslovakia as a bridge between Hungary and Soviet Russia.

To finish my letter let me ask you to help the Hungarian democracy in its endeavour to form a new Hungary and facilitate her difficult task as far as possible.

Yours very sincerely

Michael Károlyi

P. S. Please forgive the bad typing of this letter but my typewriter is out of order and nowadays it is extremely difficult to have it mend.

PIL 704. f. 129. ó. e. (másodpéldány). Fordítását közli: KMVÍ II. 177-178.

*

Kedves Elnököm,

Hallom, hogy visszatérni készül hazájába. Nagy nap lesz ez Önnek és a csehszlovák népnek. Ön és a csehszlovák nép hat hosszú évig vártak erre a napra, a nagy örömnap-

ra. Ámde ugyanakkor súlyos teher várja Önt: országának újjáépítése. Tudom, Önnek sikerülni fog megcselekedni minden szükségeset, nagy barátja, Tomas Masaryk szellemében. Tiszta szívemből kívánom, hogy sok éven át Ön legyen az, aki az újjáépítés munkáját végzi. Ezt a magyar nép nevében is kívánom, amely most a Vörös Hadsereg által felzabadítva új útra lép, melyen haladva véget vet majd az országaink közötti baráti viszonyt akadályozó bűnös gyűlöletpropagandának. Kis országok, amilyenek a mieink is, nem élhetnek „splendid isolation”-ben. Csak akkor biztosíthatjuk népünk számára a békét és a szabadságot, ha erőnket egyesítjük szomszédaink erejével. Szilárd gazdasági és politikai demokrácia csak akkor lehetséges, ha országaink együttműködése mind jobban elmélyül. Tudom, ez nem érhető el rövid idő alatt, hanem csak lépésről lépésre. Az alapköveit azonban már most le kell rakni.

Teljesen megértem, amit Ön ismételten kifejtett nekem, hogy a csehszlovákok csak akkor bízhatnak Magyarországon, ha az végleg leszámolt bizonyos jelszavakkal, mint a „szentistváni eszme”. Nem kétséges, hogy Magyarországnak köztársasággá kell alakulnia, radikálisan meg kell oldania a földkérdést és meg kell tisztítania magát a nácibarát és horthysta elemektől. Ez az őszinte közeledés előfeltétele. Önöknek ugyancsak le kell küzdeniük azt a talmi nacionalista zászlólobogtatást, amely a magyarországi sovinszta propaganda eredménye. Amikor 1919-ben Csehszlovákia nagy öregje fogadott, egészen őszintén elmondta nekem, milyen nehéz harcot kellett folytatnia ugyanezen befolyások ellen.

Én nem tudom, visszatérek-e. Ez elsősorban a magyar néptől, másodsorban a Szövetségeseiktől függ. Mindenképpen biztosíthatom Önt, hogy amíg élek, akár otthonról, akár külföldről tovább fogok küzdeni a Csehszlovákia, Tito Jugoszláviája és Magyarország közti szilárd és tartós szövetségért.

Levelem befejezésekképpen arra kérem Önt, segítsen a magyar demokráciának az új Magyarország megteremtésében, és amennyire lehetséges, könnyítse meg nehéz feladatát.

Őszinte híve

Károlyi Mihály

P. S. Kérem, bocsássa meg levelem gyatra gépelését, de az írógépem meghibásodott, rendkívül nehéz megjavíttatni.

23. KÁROLYI MIHÁLY SZÉKELY JÓZSEFHEZ

(London, 1945. február 28.)

Kedves Székely úr,

Leveleire válaszolva mindenekelőtt azt szeretném értésére adni, hogy 10 ezer mérföldes távolságból nem tudok salamoni ítéleteket hozni.¹ Én csupán a letagadhatatlan tényekből ítélhetek. Amit írásban nem tud bizonyítani, az engem nem befolyásolhat, mert én Önöket nem ismerem, az ottani helyzetet nem tudom megítélni. Két tény azonban letagadhatatlan: 1. A Magyar Lapok iránya helyes volt, de sajnos megvonták tőle a postai szállítási jogát. 2. A Dél-amerikai Magyarság iránya nem egyezik meg politikai elveimmel, és ezenkívül egy denunció cikk jelent meg benne.²

Ha Ön valóban az én hívem – és ezt cikkei alapján merem hinni –, akkor kötelessége a „Délamerikai Magyarság” című lapot otthagyni, mert ez a lap, még ha közli is az Ön rólam írt és általában helyes irányú cikkeit, a maga egészében olyan lappolitikát folytatott és folytat még ma is, amely szöges ellentétben áll politikai felfogással. A denunció tényét lehet magyarázni, de nem lehet cáfolni. Ez a denunció cikk egymagában is olyan súlyos erkölcsi ballépés, amely eleve kizárja, hogy nekem ezzel a lappal bármilyen mű dolgom legyen, még ha még száz cikkben dicséri is politikai eszményeimet.